

عنوان مقاله:

خوانشی نو از مخاطبان سعدی (با محوریت غزلیات) در عصر تجدد با رویکرد واکنش خواننده

محل انتشار:

پژوهشنامه ی متون ادبی دوره ی عراقی، دوره 4، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسندگان:

شیرزاد طایفی - دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

فتانه صادقیان - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

دگرگونی ها و بازتاب آن‌ها در ابعاد مختلف یک جامعه، مانند چرخ دنده های یک سیستم هم‌زمان به موازات هم پیش می‌روند. از دیرباز تحولات سیاسی و اجتماعی در سطح اجتماع کمابیش در فرهنگ و ادب آن جامعه بازتاب داشته است. عصر تجدد که در ایران از دوران مشروطیت (عصر بیداری) آغاز شده بود، علاوه بر عرصه سیاسی و حاکمیت وقت، در ادبیات ایران آن روزگار هم نمود داشت. برخی شاعران که خود را متعهد می دانستند و نسبت به مشکلات، کاستی ها و مسائل روز بی اعتنا نبودند؛ خواهان نوآوری های نظام مند و تاثیرگذار در سیر تجدد ادبی ایران بودند. این شاعران افق های تازه ای را که برای مخاطبان این دوره گشوده شده بود، می شناختند و به دلیل ناهم خوانی های موجود در ادبیات قدیم با این دیدگاه های نو، معتقد به تحول و تجدد ادبی بودند. در دوران تجدد، سعدی (آثار سعدی) را نماینده تام و تمام ادبیات کهن فارسی می دانستند؛ از این رو حجم زیادی از حمله ها و جبهه گیری ها را در مقابله با آثار و افکار او مشاهده می کنیم. در این جستار با استفاده از مولفه افق انتظار هانس رابرت یاسوس که یکی از موسسان مکتب نقد خواننده مدار است، به تحلیل دلیل این واکنش ها نسبت به آثار و افکار سعدی پرداخته ایم. حاصل آنکه در هر دوره ای افق انتظارات مخاطبان با توجه به شرایط موجود در جامعه تغییر می کند و مهم ترین دلیل انزوای ادبی آثار سعدی (غزلیات) در عصر تجدد، همین عدم انطباق افق انتظارات مخاطبان با آثار و افکار سعدی است.

کلمات کلیدی:

تجدد ادبی، غزلیات سعدی، افق انتظار، هانس رابرت یاسوس، واکنش خواننده

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1876504>

